

Nimco Noor | Maippi Luukinen

PARATIISIN TYTTÖ

Juuret Mogadishussa, koti Helsingissä

LIKE

Otavan Kirjasäätiö on tukenut tämän kirjan kirjoittamista.

© Nimco Noor, Maippi Luukinen & Like Kustannus /
Kustannusosakeyhtiö Otava 2022

Kuvaliitteen kuvat: Nimco Noorin kotialbumi (sivut 1, 2 ylh.,
4 ylh., 13 ylh. oik. ja ylh. vas., 14 ylh., 15 ja 16) ja
Maippi Luukinen (sivut 2 alh., 3, 4 alh., 5 – 12, 13 alh. ja 14 alh.)

LIKE

Like Kustannus
Helsinki
www.like.fi

ISBN 978-951-1-43638-6

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2022

Kitämme:

*Kaikkia, jotka ovat kannustaneet meitä,
erityisesti Mattia hänen kärsivällisyydestään.*

*Paratiisin tyttö on omistettu Nimcon lapsille,
jokaiselle erikseen, kaikille yhdessä.*

SISÄLLYS

Alussa: 16 jalkaa, 16 kättä.....	9
Vieraita maita.....	13
Lapsuuteni Mogadishu.....	31
Naisten maailma.....	44
Pakolaisena kotimaassa.....	68
Kenian pakolaisleirit ja Nairobi.....	86
Naimisiin ja Helsinkiin.....	97
Ero ja arki.....	115
Sivulliset uhrit.....	140
Vapaa ja väsynyt.....	152
Rohkeita naisia.....	166
Kasvattaja ja kirjailija.....	181
Lopussa: Aika purkaa matkalaukut.....	198

ALUSSA: 16 JALKAA, 16 KÄTTÄ

Toukokuun toiseksi viimeinen päivä 2011. Ihmisiä valui Helsinki-Vantaalla virtana kuten lentoasemilla aina. Yhdet lähdössä ja toiset palaamassa, monilla kärryt täynnä matkatavaroita. Jotkut kiirehtivät, toiset maleksivat hitaasti ja juttelivat keskenään. Kaukana edelläni käveli nuoripari. He nojautuivat toisiinsa, olivat ehkä häämatkalla. Odotustilan penkeillä nukkui lapsia, yksi vanhempiansa sylissä. Kaikenlaisia, kaikenikäisiä ihmisiä, ja jokaisella heistä näytti olevan joku.

Sydäntäni särki. Kaikki muut näyttivät iloisilta ja reippailta, vain minä laahustin apeana eteenpäin. En tiennyt, selviäisinkö kahdeksan lapseni kanssa lennosta Lontooseen. Olin surullinen, peloissani ja koko ajan varuillani.

Muistin, miten nuorena olin toivonut ja odottanut, että pääsisin Eurooppaan. Enkä suinkaan ollut yksin unelmani kanssa. Suurin osa sukupolvestani halusi Eurooppaan tai Yhdysvaltoihin. Kun kuulin, että ystäväni lähtee Eurooppaan tai kun tiesin jonkun tulevan sieltä tai Amerikasta, mietin, milloin olisi minun vuoroni. Olin halunnut nähdä pilvenpiirtäjiä ja opiskella arvostetussa yliopistossa. Olin tahtonut vielä jonakin päivänä mennä suureen keskikaupungilla sijaitsevaan ostoskeskukseen ja ostaa kaikkea sitä, mitä olin elokuvissa nähnyt. Sellaisia minä silloin olin unelmoinut.

Synnyin ja kasvoin Mogadishussa, Somaliassa, ja sinne minun napanuorani on haudattu. Asuin Mogadishussa, kun sisällissodan osapuolet ottivat yhteen ja kun hallitus kaatui. Näin, miten naapurit pakenivat eri suuntiin sodan syttyessä. Heistä jokaisen olin tuntenut, he olivat olleet minulle kuin perheenjäseniä, isiä, äitejä, siskoja ja veljiä.

Kun sisällissota syttyi, he kaikki rukoilivat Jumalalta, että pääsisivät turvaan.

”Unohda kamalat muistot”, komensin itseäni. ”Unohda ne.”

En halunnut muistella sisällissotaa. Työnsin surulliset mielikuvat mielestäni ja pyyhin kyynleet silmistäni. Nyt olin tässä, ja vaikka tilanne oli toinen kuin Mogadishussa, uskoin sen olevan aivan yhtä vaarallinen.

Sylissäsi on lapsi, älä nuku, varoittelin itseäni mielessäni. Olet vastuussa, et saa nukkua. Pidä silmät auki, vaikka kuinka väsyttäisi.

Lähtöselvityksessä ojensin passin ja liput naisvirkailijalle, joka katsoi niitä tarkkaan. Sitten hän käänsi katseensa minuun.

”Oletko yksin lasten kanssa?” nainen kysyi myötätuntoisella äänellä. Kysymykseen tuntui sisältyvän toinen kysymys: ”Missä on lastesi isä?”

”Olen kyllä”, vastasin. Oikeassahan nainen oli, ja hänen kysymyksensä asiallinen.

Virkailija pudisteli päätään. Hän palautti asiakirjat minulle ja toivotti ystävällisesti hyvää matkaa. Hänen kasvoiltaan paistoi sääli.

Ihmiset alkoivat laskea lapsiani.

”Ovatko nuo kaikki lapset sinun?” kysyi vanha nainen. ”Minkä ikäinen itse olet?”

Vastasin ja kerroin ikäni.

”Voi, voi”, nainen tiuskaisi tyyliä ja jatkoi nopeasti matkaansa. Hän kääntyi vielä katsomaan meitä. Ilme oli halveksiva ja ilkeä.

Ihmiset tuijottivat. En välittänyt katseista, vaan jatkoin matkaani. Ehkä he luulivat, että olen lastenhoitaja, tai ihmettelivät,

miksi noin isolla lapsilaumalla ei ollut isää, vain äiti. En välittänyt, sen kun katsoivat. Jumala oli antanut minulle nämä lapset ja olin kiitollinen ja onnellinen heistä jokaisesta. Minulla oli vastuu kannettavanani, eikä ihmisten katseilla ja puheilla ollut väliä. He eivät minua auttaneet, eikä kukaan muukaan. Mietin Gatwickin suurta lentoasemaa ja rukoilin Jumalaa avuksemme.

Kello kävi ja lopulta koitti hetki, jolloin minun oli aika olla sekä äiti että isä jokaiselle lapselleni. Heistä jokainen olisi tarvinnut minulta huomion lisäksi parin silmiä, korvia, käsiä ja jalkoja. En voinut mennä vessaan, vaikka oli hätä. Aivoni lähettivät ruumiilleni viestin, johon en voinut väittää vastaan.

Menimme turvatarkastukseen, ja turha miettiminen ja pelko saivat väistyä. Virkailijoista vain osalla oli virkapuvut. Minut ohjattiin sivuun – olinhan muslimi, tummaihoinen, enkä kantasuomalainen. Täytyihän lentoaseman turvallisuudesta pitää huolta.

Olin kieltänyt lapsia ottamasta reppuja mukaan, sillä halusin ohittaa turvatarkastuksen nopeasti. Totta kai tiesin, että nesteiden vienti porttien läpi oli kiellettyä. Minulla oli kuitenkin mukanaani tuttipullo 10 kuukauden ikäiselle Kheirille. Virkailija huomautti pullosta, mutta vetosin siihen, että mukanaani oli pieni poika. Hän käski minun maistaa maitoa ja todistaa, että siinä ei ollut räjähdysainetta. Mies katseli, kun maistoin pullosta, ja pääsimme jatkaamaan matkaa. Takanamme jonossa seisovat ihmiset kurkottelivat ja ihmettelivät naista, jolla oli niin paljon lapsia. Olin hyvin perillä siitä, etten kuulunut joukkoon.

Kun viimein pääsimme lentokoneeseen, retkahdin lopen väsyneenä penkille. Kiinnitin minun ja Kheirin yhteisen turvavyön ja käskin muita lapsia kiinnittämään omansa. Oikealla puolellani istui kolmivuotias Udgoon, viisivuotiaan Sagalin sijoitin vasemmalle puolelleni. Käytävän toisella puolella istuivat Mandeeq ja La Jacel. Kolme isompaa poikaani, Dawlad, Suldaan ja Hariir olivat takanamme. Vanhin lapsista, Dawlad, oli täyttänyt alkuvuodesta kaksitoista. Viidelle vanhimmalle lentomatka ei ollut ensimmäinen, sillä

olimme vierailleet Syyriassa äitini luona neljä vuotta sitten. Silloin matkaseurana oli ollut ystäväni. Kolme vuotta aiemmin matkalla oli ollut mukana myös lasten isä. Isommille lapsille matkustaminen oli siis tuttua. Pienimmille lento oli ensimmäinen.

Kun kaikki lopulta istuivat omassa penkissään, rentouduin ja suljin silmäni. Matkustajia valui edelleen koneeseen, mutta en piitannut heistä. Halusin vain levätä ja unohtaa raskaan päivän. Suljin silmäni ja palasin muistoissani kahdentoista vuoden taakse, onnellisiin päiviin, jolloin olin tehnyt ensimmäisen lentomatkan Keniasta Suomeen.

VIERAITA MAITA

Toukokuun 21. päivä vuonna 1999 oli kallistumassa iltaan Kenian pääkaupungissa Nairobissa. Ystäväni ja naapurini, isoveljeni Said ja Sadio-täti olivat tulleet Jomo Kenyattan lentokentälle hyvästelemään minut ja kolmen kuukauden ikäisen poikani Dawladin. He rukoilivat minulle turvallista matkaa ja toivoivat, että tapaisin hyviä ihmisiä ja että löytäisin sellaisia myös uudessa kotimaassani, hyviä naapureita ja ystäviä.

Illalla kahtakymmentä vaille yksitoista nousimme vauvan kanssa Air Francen koneeseen ja lento Pariisiin lähti. Tiesin, että Pariisissa puhuttiin kieltä, jota en ymmärtänyt. Englantia ymmärsin.

Lentäjä kuulutti, että lento kestäisi kahdeksan tuntia, ja toivotti kaikille hyvää matkaa. Lentoemännät selittivät turvaohjeet. En osannut kiinnittää turvavyötä, joten katsoin naapurilta mallia. Lento oli ensimmäiseni, mutta en pelännyt, vaan odotin jännittyneenä. Lentoemäntä antoi minulle vyön, jolla sain vauvan kiinnitettyä itseeni, toi tyynyn ja huovan ja kehotti pyytämään apua tarvittaessa. Hän neuvoi myös, miten vyö suljetaan.

Minua jännitti, mutta olin iloinen. Minulla oli mukanaani mai-tojauhetta, ja pyysin lentoemännältä kuumaa vettä. Lento oli tasainen. Kun lentoemäntä toi ruokaa, kysyin, mitä se oli. Hän sanoi aivan tavallisen ruuan nimen, joten kiitin ja söin.

Matkan puolivälissä lentoemäntä pyysi minua siirtymään va-paalle penkkiriville. Vauva sai kopan ja sain levätä itsekin. Olin iloinen siitä, että poikani näkisi pian isänsä. Mietin, mitä tapah-tuisi, kun pääsisimme Suomeen. Vakuuttelin itselleni, että kaikki menisi hyvin ja meitä odottaisi hyvä elämä.

Nairobissa minulle oli kerrottu suomen olevan vaikea kieli, ja että 90 prosenttia suomalaisista naisista käy työssä. Nainen, joka oli kuvaillut minulle Suomea, oli myös kysynyt, mitä minä toivoin uudelta kotimaaltani. ”Haluan opiskella ammatin ja kielen”, olin vastannut hänelle. Olin luvannut itselleni, että kaikki hoituisi vuo- dessa. Olin nuori ja jaksaisin kyllä.

Muistot pyörivät päässäni. Sisällissota ja se, miten ihmisistä yhtäkkiä oli tullut toistensa vihollisia. Olisin niin halunnut auttaa maanmiehiäni, sukulaisiani, pieniä lapsia, ystäviäni ja tuttaviani, jotka olivat pakolaisina Keniassa. Vieläkin enemmän minua suretti niiden ihmisten kohtalo, jotka elivät maansisäisinä pakolaisina Somaliassa.

Lento kesti kauan. Korvani menivät lukkoon ja istuminen puu- dutti jalat. Kello oli kuusi, kun lentäjä kuulutti, että olimme las- keutumassa Pariisiin. Katsoin ikkunasta, näin valkoisia kumpuja, ja hetken mietin, oliko se hiekkaa. Pilvien kumpuilu toi mieleeni rannan, Mogadishun, Intian valtameren ja Lido-rannan valkoisen hiekan. Muistin kyllä fysiikan tunneilta, että pilvet ovat vesihöyryä, mutta nyt näin ne läheltä ensimmäistä kertaa.

Ei ollut vielä aivan pimeää, ja näin pilvien lomasta kaupungin valot. Ne loistivat kauniisti.

Laskeuduimme de Gaullen kentälle. Muistin, miten lähetys- tössä Nairobissa minua oli varoiteltu varkaista. Pidin tavaroistani tiukasti kiinni.

Pariisissa Helsingin lennon lähtöä täytyi odottaa kaksi tuntia.

”Mistä sinä olet tulossa?” kysyi iäkäs suomalaismies, kun odo- timme lentoa. Kerroin, että Somaliasta.

”Minä tunnen yhden somalialaisen”, mies sanoi ja kehui

englannin kielen taitoani. Hän kertoi Suomesta ja siitä, miten kau-
nista siellä on.

”Suomessa on tuhansia järviä”, mies kuvaili.

”Asumatko suomalaiset järvissä?” ihmettelin.

Somaliassa on vain kaksi jokea, Jubba ja Shebele. Molemmat laskevat Etiopian ylängöiltä Itä-Somaliaan. Somaliassa on kuitenkin Afrikan pisin rantaviiva, yli 3 000 kilometriä, ja monet kaupungit sijaitsevat joko Intian valtameren tai Adeninlahden rannalla. Järviä siellä ei ole.

Aivoni eivät tahtoneet sulattaa ajatusta maasta, jossa on tuhansia järviä. Olin nähnyt merimustalaisiksi kutsuttujen mokeneiden elämästä kertovan elokuvan, mutta tuhansia järviä en osannut edes kuvitella. Eläimiä Somaliassa oli paljon. Tavallisella perheellä saattoi olla sata lammasta tai pari sataa kamelia. Ennen sisällissotaa oli myös paljon villieläimiä; leijonia, elefanteja ja sarvikuonoja.

Mies näytti kuvia Viking Linen risteilijästä.

”Tällaisilla matkustetaan Suomesta Ruotsiin”, hän selitti.

Punainen laiva näytti hienolta, ja päätin, että vielä jonakin päivänä haluan matkustaa sellaisella.

Mies oli matkakumppanini myös lennolla. Kun lentoemäntä tarjoili ruokaa, kysyin häneltä, mitä se piti sisällään. Halusin tietää, sillä olin kuullut, että suomalaiset syövät paljon sikaa. Sitä ruuassa ei kuitenkaan ollut, ja söin hyvällä ruokahalulla. Leipä tarjoiltiin pienessä purkissa. Se näytti aivan erilaiselta kuin kenialainen, viipaloitu leipä. Söin elämäni ensimmäisen sämpylän. Somaliassa on hieman sämpylää muistuttava *muufo baraawe*. Se leivotaan tuoreista maissijauhoista ja kypsennetään naisten savella vuoraamassa kuopassa. Montun pohjalle ladotaan hehkuvat hiilet, ja kosteat taikinapallot liimataan uunin seinään kypsymään.

Noin kolmen tunnin lennon jälkeen lähestyimme Helsinkiä. Lentäjä kuulutti meidän olevan pian perillä. Lentoemäntä tarkasti, että istuimet olivat ylhäällä ja vyöt kiinni.

Terminaalissa minua vastaan käveli kaksi miestä poliisin virkasussa. He kysyivät nimeäni ja vauvan nimeä.

”Do you speak English?” miehet jatkoivat.

Vastasin puhuvani, ja he kuljettivat minut tunneliin, jonka läpinäkyvän seinän toisella puolella näin muiden matkustajien etenevän.

Ihmettelin, miksi poliisit vievät minut.

”En ole tehnyt rikosta, en ole salakuljettanut mitään. Miksi minut viedään?” kyselin heiltä.

”Laki määrää. Kaikilta perheenyhdistämisen kautta tulevilta otetaan sormenjäljet.”

Toinen poliiseista avasi oven kortilla, ja ajattelin, että tämäpä vasta modernia. Minulta otettiin sormenjäljet, ja vauva kuvattiin sivusta ja edestä. En uskonut, että se oli tavallinen käytäntö.

”Miksi vauva kuvataan?” kysyin. Ymmärsin kyllä sormenjäljet, mutta en vauvan kuvaamista. En ymmärtänyt enkä saanut kunnan vastausta.

”Onko asia nyt selvä? Saanko mennä?” kysyin, kun sormenjäljet oli otettu ja vauva kuvattu.

Poliisi ohjasi minut ulos.

Mieheni Abdi odotti ovella.

”Jumalan kiitos, olette perillä”, hän sanoi.

Abdilla oli mukanaan sukulaismies. Tervehdimme ja menimme pieneen autoon. Autossa istuessani aloin katsella ympärilläni. Pääni kääntyili puolelta toiselle, kun yritin nähdä joka suuntaan yhtä aikaa. Olin ihmeissäni. Kaikkialla oli vihreää ja siistejä, kauniita taloja. Luonto oli vehreä. Valtatie hohti puhtauttaan.

”Vau, millaista elämä täällä on”, ihastelin ääneen. Kotimaassa oli vain pieniä taloja ja ihmiset sotivat. Sääkin oli sopiva, ei liian kylmä. Tunsin oloni kerta kaikkiaan mukavaksi.

Minusta tuntui, että tšekäläisen ilmaston täytyi kyllä olla tosi hyvä ja sen vuoksi eurooppalaiset olivat niin valkoisia ja puhtaita. Tosin mustat ihmiset saavat Afrikassa enemmän aurinkoa ja ovat

iholtaan tummempia kuin Suomessa asuvat. Siksi diasporan ihmisetkin on Somaliassa helppo erottaa paikallisista.

Opin, että Suomen sää voi olla hyytävän kylmä, mutta loppukevällä toukokuussa oli mukavan lämmintä. ”Tammikuu, helmikuu ja maaliskuu ovat todella kylmiä”, Abdi varoitti.

Onnekseni tulin hyvän sään aikaan, ajattelin.

Saavuimme uuteen kotiimme. Piha oli kaunis, siellä oli leikki-paikka lapsille. Nousimme portaat neljänteen kerrokseen, hissiä ei ollut. Kiipeäminen onnistui minulta helposti, sillä Nairobissa olin asunut seitsemännessä kerroksessa, eikä sielläkään ollut hissiä. Tilanne oli siis tuttu ja minä nuori. Jaksoin kyllä kiivetä.

Sisään mentyäni näin kaksi makuuhuonetta, olohuoneen, keittiön ja parvekkeen. Kaikki oli siistiä, pinnat vastamaalattut ja ikkunasta näkyi puita. Kaikki oli kaunista.

”Missä päin kaupunkia olemme?” kysyin.

”Itä-Helsingissä. Täällä asuu paljon afrikkalaisia. Ostoskeskuk-sella liikkuu paljon somalialaisia naisia.”

Mies lähti kauppaan ja toi vauvalle vastiketta ja vaippoja.

Afrikassa vauvoja ruokittiin äidinmaidonvastikkeella, imetet-tiin tai heille annettiin lehmänmaitoa. Täällä vastiketta myytiin pienissä purkeissa. Katsoin vastikkeen viimeistä käyttöpäivämää-rää, enkä halunnut antaa sitä pojalleni. Olisin tahtonut ruokkia vauvaa vain rintamaidolla, mutta se ei riittänyt, ja lopulta oli pakko antaa periksi.

Seuraavana aamuna olisin halunnut laittaa aamupalaa, mutta en tiennyt, miten toimia. Mitä minun pitäisi tehdä? Miten hella edes toimii?

”Ei se mitään”, Abdi lohdutti. Hän oli ostanut viipaloitua leipää. Halusin tehdä anjeraa, ja Abdi lupasi ostaa kaupasta tarvittavat ainekset.

Heräsin muistoista ja unelmista ja ummistin silmäni menneisyyden vaikeilta asioilta. Mieheltä, joka oli elossa, mutta ei mukana meidän elämässämme.

Kone joutui turbulenssiin, pidin penkistä kiinni kaksin käsin ja sydämeni hakkasi kiivaasti. Udgoon ja Sagal alkoivat itkeä äitiä. Otin tytöt kainalooni ja sanoin, etteivät itkisi, ettei ollut mitään hätää.

Parin minuutin jälkeen, kun kone lensi taas tasaisemmin, Udgoon kuiskasi, että hänen piti päästä vessaan. Pyysin Dawladia hoitamaan pikkuveljeään. Kheir ei halunnut jäädä veljensä syliin vaan puhkesi itkuun ja pyrki minun perääni. Hän karjui kovalla äänellä ja pelkäsin, että muut matkustajat häiriintyisivät. Suljin korvat itkulta, en halunnut lähteä pois vessajonosta. Luotin siihen, että Dawlad selviäisi Kheirin kanssa. Sisäisesti kuitenkin itkin sitä, että kaksitoistavuotias lapsi joutui kantamaan vastuuta vauvasta. Muut samanikäiset lapset saattoivat leikkiä ja pelata vapaasti. Dawladkin olisi tarvinnut omaa aikaa. Miksi pienen pojan piti ottaa vastuuta asioista, jotka olisivat kuuluneet hänen isälleen?

Palasin takaisin paikalleni niin nopeasti kuin pystyin. Kheirin hillitön itku ei ollut minulle uusi asia, joskus olin kantanut hänet huutavana ulos kauppakeskuksesta. Nyt en halunnut häiritä muiden matkaa.

Muut matkustajat katsoivat elokuvia, nukkuivat tai lukivat kirjaa. Minä kaitsin kahdeksaa lastani. Käteni olivat täynnä sipsejä ja kuivahedelmiä, joita jaoin lapsille. Halusin, että heillä olisi koko ajan jotain tekemistä. Kaikki kuusitoista jalkaani ja kättäni olivat koko lennon ajan käytössä. Lento sujui hyvin ja turvallisesti, mutta vatsassani jännitys painoi edelleen kuin kivi.

”Laskeudumme pian Gatwickin lentokentälle. Matkustajia pyydetään kiinnittämään turvavyöt, kun valo syttyy”, kuulutus ilmoitti.

Lentoemäntä kiitti matkustajia ja toivotti tervetulleiksi uudelleen.

Olin opettanut lapsille ennen lähtöämme asioita, jotka olivat liian vaativia heidän ikäisilleen. Olin kertonut pelottavista asioista.

Olin tähdentänyt, että Lontoossa olisi vaarallista, eikä tuntemattomien kysymyksiin saanut vastata. Vierailta ei saisi ottaa karkkia tai mehua, vaikka he tarjoaisivat, ja aina ja kaikkialla täytyisi seisoa minun edessäni.

Kuulustelin lapsilta opetuksiani. He toistivat kuorossa: älä kysy, älä puhu, älä ota karkkia, pysy äidin lähellä. Jatkoin luentoani, kun saavuimme Gatwickin lentoasemalle. Se oli suurempi kuin Helsinki-Vantaa. Kävelimme pitkää käytävää. Ihmisiä oli paljon, monet heistä afrikkalaisia ja jamaikalaisia, jotka puhuivat kovalla äänellä. Lapset olivat tottuneet tummaihoisiin ihmisiin, mutta eivät tällaiseen värien kirjoon ja meteliin. Suomessa suurin osa tummaihoisista ihmisistä oli somalialaisia ja naiset käyttivät huivia. Täällä ihmiset hymyilivät ja tervehtivät. Moni asia oli toisin kuin Suomessa.

Helsingissä muut matkustajat olivat laskeneet lapsiani, nyt aloin laskea heitä itse. Aloitin alusta kerta toisensa jälkeen, mutta en onnistunut pääsemään kahdeksaan. Täälläkin muut matkustajat vaikuttivat hyväntuulisilta. Lomalaisia, eläkeläisiä, liikematkalaisia – kaikki he näyttivät kovin iloisilta. Minä olin peloissani, sillä en tiennyt, mikä meitä odotti.

Olin kuullut, että Lontoossa lapset voitiin varastaa. Sellaista ei tapahtunut Helsingissä. Helsinki oli turvallinen kaupunki, jossa lasten oli hyvä kasvaa. Tulimme matkatavarahihnalle ja näin matkalaukkujemme lähestyvän. Meillä oli seitsemän laukkuja. Yhdessä niistä olivat lasten ruuat ja lääkkeet. Kaikki ne olisi voinut hankkia Lontoostakin, mutta olin halunnut, että minulla olisi kaikki valmiina. *Shar u tooga hay, khayr wax kuu ma dhimmee*, hyvinä aikoina täytyy varautua huonoihin, neuvoo somalialainen sananlasku.

Ennen kun menin hakemaan laukkuja, muistutin lapsia taas kerran siitä, mitä olin opettanut. Kysyin, ja he toistivat kieltoni. Dawladin, Suldaanin ja Hariirin täytyi hoitaa pienempiään. Käännyin katsomaan taakseni kolmeen kertaan ja laskin, olivatko kaikki

lapset paikalla. Hain tavarat ja laskin lapset uudelleen. Epäilin, että yksi puuttui joukosta. Dawlad vakuutti, että kaikki olivat paikalla. Laskin uudestaan ja näin taas heidät kaikki.

Poikansa kanssa matkustanut somalialaismies oli Helsingin lentoasemalla pyytännyt minulta apua, koska hänen matkatavaransa olivat painaneet liikaa. Hän oli halunnut minun ottavan yhden laukuistaan. Olin luvannut sillä ehdolla, että hän auttaisi minua Gatwickissa. Mies oli luvannut auttaa, mutta häntä ei näkynyt missään. Kysyin lapsilta, näkivätkö he häntä.

”Ei näy”, lapset vastasivat.

Eräät vain ovat epäluotettavia. Lupauksestaan livennyt mies ei ollut poikkeus. Somalialaiset miehet olivat tuottaneet minulle vain pahaa mieltä. Pienikin loukkaus lisää oli liikaa.

”Perkele”, kirosin mielessäni suomalaisittain.

Kaikesta huolesta ja pelosta huolimatta aloin aavistella, että olin voimakas, selviytyjä.

Minulla oli rattaat ja kaksi matkatavarakärryä. Riisuin huivin päästäni ja sidoin sen vyötäisille, turvanuoraksi lapsille. Pikku tyttöni pitivät rattaista kiinni, isompien käskin kävellä edelläni. Kheir istui rattaissa. Toistin taas lapsille, ettei kukaan heistä saisi jäädä taakseni.

Avasin puhelimen ja soitin lasten sukulaisille. He kertoivat tilanneensa minulle valmiiksi luotettavan taksin.

”Oletko Nimco?” kysyi taksinkuljettajaksi osoittautunut mies. ”Meillä on täällä kaksi autoa teille”.

”Kuka on vastuussa toisesta autosta? Pelkään päästää lapsiani keskenään taksiin”, kyselin.

”Älä pelkää sisko, olemme veljiä”, kuljettaja tyyntytteli. Pyysin toisen auton kuljettajalta passia pantiksi, mutta hänellä oli vain ajokortti. Vaadin, että lapsia kuljettava auto ajaisi edellämme. Pelkäsin silti, kun lapset olivat tuntemattoman autossa. Mutta yhteen taksiin emme mahtuneet.

Sukulaisperhe asui toisella puolella Lontoota. Aloitimme matkan Länsi-Lontooseen kehätiellä M25, jolla on mittaa 188 kilometriä

ja joka kiertää melkein koko Lontoon. Ruuhka oli jatkuvaa ja autot matelivat eteenpäin. Taksimatka tädin luo kesti yli kaksi tuntia, lähes yhtä kauan kuin lentomatka Helsingistä Lontooseen. Chris Rea on tehnyt tiestä laulun. Sen nimi on ”Road to Hell”.

Vaikka olimme väsyneitä ja matka sukulaisten luo oli pitkä, lapset odottivat innoissaan heidän näkemistään. Viiden minuutin välein soitin toisen taksin kuljettajalle ja kysyin, miten siellä meni. Sitten edellä ajava taksi laittoi yllättäen vilkun päälle ja kaartoi tien sivuun. Pysähdyimme sen perään. La Jacel, joka oli ennenkin voinut automatkoilla huonosti, oli alkanut oksentaa. Annoin jokaiselle lapselle muovipussin. Myös Mandeeq oksensi. Lopulta tilanne päättyi hyvin ja kaikki olivat mukana ja turvassa. Seisoimme vielä hetkisen ulkona ja halusin kaikkia lapsiani.

”Oksennusten siivoaminen maksaa 30 puntaa ylimääräistä”, taksikuski vaati korvausta sotkeutuneesta autosta. Sanoin, että kallista on, mutta maksoin kuitenkin.

Olin sekä ruumiillisesti että henkisesti uupunut, mutta samaan aikaan myös iloinen, sillä lapset olisivat pian tätinsä luona ja tapaisivat ensimmäistä kertaa monia sukulaisiaan. Olin tyytyväinen siihen, että lapset tutustuisivat heihin. Minun puoleltani lapsilla ei ollut erästä aika etäiseksi jäänyttä äidin serkkua lukuun ottamatta sukulaisia Suomessa, olinhan muuttanut Suomeen mieheni mukana.

Lontoon matka oli testi itselleni. Selviäisinkö yksin lasten kanssa? Jaksaisinko yksinhuoltajana? Aloin luottaa siihen, että jaksaisin, ja olin siitä onnellinen.

Soitin Hawo-tädille ja kerroin, että olimme heidän pihallaan. ”Oletteko todella”, hän ehti kysyä, ja sitten olimme jo rappukäytävässä. Olin kieltänyt sukulaisia tulemasta lentoasemalle meitä vastaan. Täti oli ollut hieman pahoillaan, mutta olin halunnut selvittää itse. Nyt hän tuli käytävään meitä vastaan ja halusimme. Hawo-täti oli tavannut lapset kaksi kertaa Suomessa käydessään 2005 ja 2010. Myös lasten toinen isänpuoleinen täti, Khadiija, oli paikalla. Hän tapasi pikkuveljensä lapset ensimmäistä kertaa.

Menimme sisälle ja Hawo-täti tarjosi ruokaa. Hänellä oli yksitoista lasta, joista yksi asui Manchesterissa ja muut Lontoossa. Jokaisella tädin lapsista oli jo oma perhe. Nyt hänen luonaan oli lapsia ja lastenlapsia ja Khadiija-tädin lapsia ja heidän lapsiaan. Paikalla olivat ihan kaikki.

Menin sänkyyn pitkäksi ja sanoin, että halusin levätä. Pääni oli niin täynnä tunteita ja ajatuksia, että koko keho tuntui sairaalta ja kuumeiselta. Otin särkylääkettä, mutta siitä ei ollut apua.

Yhdellä tytöistä olisi ollut paljon kerrottavaa, mutta jos olisin alkanut kuunnella häntä, muut olisivat tulleet mustasukkaisiksi. Kysyin itseltäni, miksi olin tehnyt näin paljon lapsia. Kuka oli pakottanut? Muistutin taas itseäni siitä, että olin saanut heidät Jumalalta ja olin siitä kiitollinen. Lapseni olivat terveitä ja meillä oli rauha ja kaikki oikeastaan hyvin.

Lepäsin ja lohdutin itseäni laulamalla äidistä kertovaa tuutulaulua.

*Hooyooy addoomuhu
Halkay maanta joogaan
Adigow horseedee
Intaad hanad xabaartee
Haneedka siisee
Horaaddada jaqsiisaa
Habtay baan xisaab iyo
Tiro lagu hay*

*Äiti, sinä olet ensimmäinen ihminen
olet kaiken menestyksen takana
kukaan ei voi laskea,
kuinka monta ihmistä olet kantanut ja imettänyt*

Laulu muistutti minua siitä, etten ollut maailman ainoa yksinhuoltaja. Miljoonat äidit elivät ja kasvattivat lapsensa yksin. Lepäsin viimein ja nukahdin matkan tuomaan väsymykseen.